II

(Незаконодателни актове)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2021/1847 НА КОМИСИЯТА

от 14 октомври 2021 година

за определяне на нормативно установен заместител на някои елементи на CHF LIBOR

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2016/1011 на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2016 година относно индекси, използвани като бенчмаркове за целите на финансови инструменти и финансови договори или за измерване на резултатите на инвестиционни фондове, и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2014/17/ЕС и на Регламент (ЕС) № 596/2014 ([1]), и по-специално член 23б, параграф 8 от него,

като има предвид, че:

(1) Предлаганият в Лондон междубанков лихвен процент за швейцарски франкове (CHF LIBOR) е една от администрираните от ICE Benchmark Administration (IBA) ставки LIBOR, изготвяни за пет валути. CHF LIBOR е лихвеният процент за финансирането в швейцарски франкове, достъпно за големите водещи банки с международна дейност, които оперират на пазара на необезпечено финансиране за институционални субекти. IBA изчислява лихвения процент по данни, които получава от група банки.

(2) Британският орган за финансов контрол (Financial Conduct Authority — FCA) обяви, че до края на 2021 г. ще се прекрати изготвянето на някои бенчмаркове LIBOR, сред които е CHF LIBOR. Изготвянето му се прекратява поради опасения, че някои елементи на LIBOR не представляват в достатъчна степен основен пазар или икономическа реалност на пазара на необезпечено финансиране за институционални субекти. Тези опасения произтичат от нежеланието на повечето банки, предоставящи данни за съответните елементи на LIBOR, да продължават да го правят, както IBA посочи на 5 март 2021 г. в изявлението си за получените становища по допитването за потенциално прекратяване на изготвянето на LIBOR („ICE LIBOR Feedback Statement on Cconsultation on Potential Cessation“).

(3) В миналото CHF LIBOR бе използван в Съюза от редица банки за референтен лихвен процент при множество отпуснати на физически лица ипотечни кредити, повечето от които ще бъдат погасени след края на 2021 г. От друга страна, от отговорите на проведената от Комисията обществена консултация стана ясно, че понастоящем в Съюза стойността на ипотечните кредити с референтен лихвен процент CHF LIBOR възлиза на около 35 млрд. евро. Най-много от тези непогасени ипотечни кредити са в Полша, а останалите — в Австрия, Словения, Нидерландия и Франция.

(4) Мащабът на потенциалният шок поради прекратяването на изготвянето на CHF LIBOR и необходимостта, за да се избегне такъв шок, да се ограничи спирането на договорите с референтен лихвен процент CHF LIBOR бяха изтъкнати в редица контакти между Комисията и съответните публични органи. Комисията надлежно взе предвид предоставените фактически елементи при преценката си дали са изпълнени условията по член 23б от Регламент (ЕС) 2016/1011 и дали следователно се налага да действа.

([1]) ОВ L 171, 29.6.2016 г., стр. 1.

(5) В публикувания от полската национална банка доклад за 2021 г. за финансовата стабилност ([2]) се посочва, че в края на 2020 г. над 410 000 полски домакинства са имали ипотеки с референтен лихвен процент CHF LIBOR с различни матуритети. Те представляват около 20 % от всички полски ипотечни кредити, а общата им стойност, по предоставени от съответните органи други данни, е от порядъка на 100 млрд. злоти (около 22 млрд. евро). Повечето от тях са дългосрочни, като погасяването им ще продължи и след 2030 г. В доклада се подчертават рисковете, които прекратяването на изготвянето на CHF LIBOR поражда, и необходимостта, за да се избегнат тези рискове, да се осигури непрекъснатост на договорите за жилищни кредити в швейцарски франкове. В доклада също така се подчертава, че липсата на предвидени варианти и на правни актове, определящи заместител на CHF LIBOR, може да застраши непрекъснатостта на тези договори и да доведе до финансови загуби за банките. Полското министерство на финансите предостави на Комисията подобни данни.

(6) В Австрия към юни 2021 г. CHF LIBOR е бил референтният лихвен процент при 50 000 — 60 000 договори на австрийски домакинства за ипотечни кредити, което възлиза на 9,6 млрд. евро или около 5,7 % от общия дълг на австрийските домакинствата. Около 400 австрийски банки имат ипотечни портфейли, при които CHF LIBOR е референтният лихвен процент. Австрийската национална банка и австрийският орган за финансовите пазари (FMA) представиха в писмо до Комисията подобни доказателствени данни.

(7) В Словения към 31 декември 2020 г. над 6 700 потребителски кредити на обща стойност над 300 млн. евро са били с референтен лихвен процент CHF LIBOR, като последната партида от тези договори изтича едва през 2043 г. Освен това 9 от 15-те банки имат експозиция към CHF LIBOR. Делът на жилищните кредити с референтен лихвен процент CHF LIBOR в тези 9 банки спрямо всички жилищни кредити е 6,34 %, а този на ипотечните кредити с референтен лихвен процент CHF LIBOR спрямо всички ипотечни кредити — 7,13 %.

(8) В Нидерландия стойността на отпуснатите на физически лица ипотечни кредити, при които референтният лихвен процент е CHF LIBOR без клаузи за неговата промяна (алтернативни клаузи), се оценява на 500 млн. евро.

(9) Във Франция регионалните банки са подписали около 6 400 договора за кредит на физически лица с референтен лихвен процент CHF LIBOR и с падеж след 2021 г.

(10) В Регламент (ЕС) 2016/1011 от ползващите бенчмаркове се изисква да изготвят и поддържат надеждни писмени планове, в които посочват действията си, в случай че даден бенчмарк съществено се промени или престане да се публикува, както и, когато е реалистично и целесъобразно, определят алтернативните бенчмаркове, с които би могъл да се замени такъв прекратен бенчмарк. Договорите с референтен лихвен процент CHF LIBOR са сключени много преди да е могло да се очаква прекратяване на изготвянето на CHF LIBOR и преди да е започнало прилагането на Регламент (ЕС) 2016/1011. Поради това в тези договори не са предвидени варианти, в случай че администратор на използвания в тях съответен бенчмарк няма да може да го публикува след определена дата.

(11) Поради трудността да се определи подходящ заместител на CHF LIBOR, преди швейцарската национална работна група по референтните лихвени проценти за швейцарския франк (швейцарската НРГ) да е отправила към пазара ясни препоръки, договорите, сключени след датата на прилагане на Регламент (ЕС) 2016/1011 – 1 януари 2018 г., също не съдържат клаузи с предвидени варианти или подходящи алтернативни клаузи.

(12) Ако на използвания в тези договори референтен лихвен процент – CHF LIBOR, не бъде намерен заместител е налице сериозен риск те да породят неудовлетворение в няколко държави членки. Поради това с определянето на такъв заместител следва да се минимизира възникването на подобна ситуация, което би могло особено остро да наруши функционирането на финансовите пазари в Съюза.

(13) На 5 март 2021 г. FCA обяви, че CHF LIBOR ще загуби представителността си и изготвянето на елементите му ще се прекрати. Това изявление дава основание на Комисията да упражни правомощията си по член 23б, параграф 8 от Регламент (ЕС) 2016/1011 за определяне на нормативно установен заместител на CHF LIBOR.

([2]) Narodowy Bank Polski, Financial Stability Report, юни 2021 г.
https://www.nbp.pl/en/systemfinansowy/fsr202106.pdf?v=2

(14) При отговорите на проведената от Комисията обществена консултация бе изтъкната важната роля на някои свързани с CHF LIBOR матуритети – по-специално от 1, 3, 6 и 12 месеца – в договорите за ипотечен кредит. Ако лихвеният процент, с който се замени CHF LIBOR при договорите за ипотечен кредит, където той е референтният лихвен процент, не бъде ясен и конкретен, това може да породи правна несигурност и оттам – съдебни спорове и неудовлетвореност от въпросните договори. Поради това е целесъобразно Комисията да определи нормативно установен заместител на тези четири матуритета на CHF LIBOR, който да се използва във всички договори и всички финансови инструменти по смисъла на Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([3]), в т.ч., но не само, спестовни сметки, ипотеки и заеми, в т.ч. договори за потребителски кредити и заеми за малки предприятия, уредени от законодателството на държава членка, които не съдържат клаузи с предвидени варианти или подходящи алтернативни клаузи.

(15) През 2017 г. швейцарската НРГ препоръча за заместител на CHF LIBOR лихвения процент овърнайт за швейцарски франкове SARON (Swiss Average Rate Overnight), администриран от SIX Swiss Exchange Financial Information AG (SIX) ([4]). През септември 2020 г., след като призна, че не може да създаде лихвен процент, предоставящ видимост за бъдещи периоди, въз основа на SARON, швейцарската НРГ препоръча за алтернативна ставка при паричните продукти с референтен лихвен процент CHF LIBOR да се използва SARON в неговия съставен формат. Следователно при съответните матуритети на заварените парични договори ставката на CHF LIBOR следва да бъде заменена с тази на съставния SARON.

(16) При проведената от Комисията обществена консултация бе получена подкрепа, в т.ч. от публичните органи на най-заинтересованите държави членки, за определянето на нормативно установен заместител за всички елементи на CHF LIBOR, в съответствие с препоръките на швейцарската НРГ. Докато CHF LIBOR е ставка, която предоставя видимост за бъдещи периоди, тъй като даденият субект знае предварително дължимата лихва за предстоящия период, ставката на съставния SARON е ретроспективна: лихвеният процент за даден период става известен едва в края му. С цел да се улесни използването на лихвения процент в началото на лихвения период, потенциално решение би било лихвеният процент да се определя въз основа на период на наблюдение, предхождащ лихвения период. На 29 септември 2020 г. швейцарската НРГ препоръча за случаите, когато плащането на лихвата трябва да е известно в началото на лихвения период, да се използва съставният SARON, изчислен по метода на „последно актуализиране“ („last reset“). Този метод се състои в определянето на лихвения процент за предстоящия период въз основа на наблюдавания съставен лихвен процент за предходен период, който е толкова дълъг, колкото и даденият лихвен период.

(17) На 1 февруари 2021 г. НРГ препоръча ползвателите да приемат за заместител на 1-месечния и 3-месечния CHF LIBOR съответно 1-месечният и 3-месечният съставен SARON, изчислен по метода на „последно актуализиране“, т.е. съставният SARON, изчислен съответно за 1-месечния и 3-месечния период, непосредствено предхождащ лихвения период.

(18) В препоръката си от 11 май 2021 г. работната група за безрисковия лихвен процент в евро посочи, че методът на „последно актуализиране“ за периоди по-дълги от три месеца може поради структурните различия между IBOR (който предоставя видимост за бъдещи периоди) и SARON (който е ретроспективен), особено изразени при по-дългосрочните матуритети, да породи счетоводни затруднения и затруднения при хеджирането. На 1 юли 2021 г. швейцарската НРГ препоръча като алтернативен метод да се използва методът на „последната скорошна ставка“ („last recent“) с 1-месечен наблюдаван период. Този метод се състои в определянето на лихвения процент за предстоящия период въз основа на наблюдавания съставен лихвен процент за предходен период, който е по-кратък от дадения лихвен период. С оглед на препоръките на работната група за безрисковия лихвен процент в евро и на целта за всеки матуритет да се остане възможно най-близо до първоначалния референтен период, 3-месечният съставен SARON бе сметнат за по-подходяща ставка за 3-месечните и по-дълги матуритети на CHF LIBOR от 1-месечния съставен SARON. Поради това е целесъобразно за заместител на 1-месечния и 3-месечния CHF LIBOR да се използват съответно 1-месечният и 3-месечният съставен SARON, като 3-месечният съставен SARON се използва за заместител и на 6-месечния и 12-месечния CHF LIBOR.

([3]) Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 349).

([4]) SARON се публикува на съответния уебсайт на неговия администратор: https://www.six-group.com/exchanges/indices/data_centre/swiss_reference_rates/compound_rates_en.html.

(19) Стойността на CHF LIBOR и на съставния SARON е различна. С цел да се отрази тази разлика и да се сведе до минимум икономическото въздействие на замяната, към съставния SARON следва да се добави фиксиран спред за всеки заменен с него матуритет на CHF LIBOR.

(20) Проведената от Комисията обществена консултация потвърди целесъобразността от изчисляването на фиксиран спред, изчислен въз основа на средния спред между CHF LIBOR и съответния съставен SARON за петгодишен наблюдаван минал период с край 5 март 2021 г.

(21) Поради това е целесъобразно определените от Комисията ставки за заместители на съответните матуритети на CHF LIBOR да съответстват на ставката на съставния SARON плюс съответния фиксиран спред, публикуван за всеки от съответните матуритети на съставния SARON (1-месечен, 3-месечен, 6-месечен и 12-месечен).

(22) В член 23б, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2016/1011 се постановява, че замяната на CHF LIBOR юридически заменя всички позовавания на този бенчмарк във всички договори и всички финансови инструменти по смисъла на Директива 2014/65/ЕС, които не съдържат клаузи с предвидени варианти или подходящи алтернативни клаузи. Следователно тази замяна не засяга договорите, които са били успешно предоговорени с оглед на прекратяването на изготвянето на CHF LIBOR – както е предвидено в член 23б, параграф 11 от Регламент (ЕС) 2016/1011.

(23) Като се има предвид, че LIBOR ще престане да се публикува на 1 януари 2022 г., считано от тази дата референтният лихвен процент следва да бъде не CHF LIBOR, а определените заменящи лихвени проценти.

(24) FCA – в качеството си на надзорен орган на администратора на CHF LIBOR, швейцарската централна банка – в качеството си на секретариат на швейцарската НРГ, и Европейският орган за ценни книжа и пазари (ЕОЦКП) предоставиха становищата си относно настоящия регламент.

(25) Мерките, предвидени в настоящия регламент, са в съответствие със становището на Европейския комитет по ценни книжа,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Замяна на CHF LIBOR

1. Във всички договори и всички финансови инструменти по смисъла на Директива 2014/65/ЕС, където референтният лихвен процент е CHF LIBOR, този лихвен процент се заменя с посочените по-долу ставки, както следва:

а) 1-месечният CHF LIBOR се заменя с 1-месечния съставен SARON, както е наблюдаван през 1-месечния период, предхождащ лихвения период;

б) 3-месечният CHF LIBOR се заменя с 3-месечния съставен SARON, както е наблюдаван през 3-месечния период, предхождащ лихвения период;

в) 6-месечният CHF LIBOR се заменя с 3-месечния съставен SARON, както е наблюдаван през 3-месечния период, предхождащ лихвения период;

г) 12-месечният CHF LIBOR се заменя с 3-месечния съставен SARON, както е наблюдаван през 3-месечния период, предхождащ лихвения период;

2. Към определените в параграф 1 заменящи лихвени проценти се добавя фиксиран спред. Този фиксиран спред е равен на спреда, публикуван за всеки съответен матуритет и изчислен на 5 март 2021 г. като средния спред между съответния CHF LIBOR и съответния съставен SARON за петгодишен наблюдаван минал период за всеки съответен матуритет.

3. Лихвените проценти, с които се заменя CHF LIBOR, са посочени в следната таблица:

LIBOR	МАТУРИТЕТ	Заменящ лихвен процент	Стойност на спреда (%)
CHF	1M	1-месечен съставен SARON (SAR1MC) ISIN CH0477123886	- 0,0571
CHF	3M	3-месечен съставен SARON (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0031
CHF	6M	3-месечен съставен SARON (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0741
CHF	12M	3-месечен съставен SARON (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,2048

Член 2

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от 1 януари 2022 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 14 октомври 2021 година.

За Комисията
Председател
Ursula VON DER LEYEN